

Vijesti.ba: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Razgovarala: Nevena Šarenac

Vijesti.ba: OHR ima jasan stav: RS odlukom o referendumu Suda i Tužilaštva BiH krši Dejtonski mirovni sporazum. Uprkos tome, vlast RS-a insistira na njegovom provođenju. Gospodine Inzko, nedavno ste izjavili da je još rano da iskoristite mehanizme za očuvanje Dejtonskog sporazuma, koji Vam stoje na raspolaganju. Pojasnite nam Vaš stav.

Valentin Inzko: Što se tiče tog pitanja, u izvješću koji sam nedavno podnio Vijeću sigurnosti UN-a, objasnio sam razloge za to, jer kao konačni autoritet u pogledu tumačenja civilnih aspekata Općeg okvirnog sporazuma za mir, zaključio sam da Republika Srpska jasno krši ovaj sporazum. Sigurno je da ja i dalje zadržavam potrebne instrumente za osiguranje provedbe Općeg okvirnog sporazuma za mir. Ambasadori Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira (PIC-a) također imaju jasan stav po tom pitanju. Budite uvjereni da smo u potpunosti svjesni ozbiljnosti ove situacije.

Međutim, da bi se popravila ova situacija, sada je potrebno da vlasti Republike Srpske bez daljnjeg odlaganja ostave referendum po strani. Svi mi u Bosni i Hercegovini znamo koliko nezakonite jednostrane radnje, poput ove koja je predložena, mogu destabilizirati zemlju. Ova zemlja i njeni građani jednostavno ne mogu sebi priuštiti ovu vrstu političkog avanturizma. Ima urgentnijih stvari u Bosni i Hercegovini koje utiču na život građana u oba entiteta. Vjerujem da bi prioriteti trebali biti smanjenje nezaposlenosti, podsticanje investicija, borba protiv kriminala i korupcije i rezultati u realizaciji

Evropskeevropske agende. To su stvari do kojih je ljudima stalo i stvari koje utiču na njihove živote. Građani ne plaćaju račune za komunalije referendumskom retorikom. Osim toga, što se tiče investicija, mali je broj investitora koji bi uložili u zemlju gdje postoji prijetnja referendumom 2015./2016. i opet 2017./2018.

Vijesti.ba: Na Vašu reakciju čekaju, između ostalih, predstavnici Bošnjaka u vlasti RS. Uputiće apelaciju Ustavnom sudu BiH, ukoliko OHR ne poništi odluku o referendumu. Smatrate li da domaći predstavnici vlasti treba da iskoriste sve pravne mogućnosti, te da Vi naknadno, ukoliko to bude potrebno, iskoristite raspoložive mehanizme? Kako ćete postupiti u ovom slučaju?

Valentin Inzko: Kao što ste rekli, ja sam jasno prezentirao svoj stav i ovdje u BiH, i na međunarodnom planu. Spreman sam da taj stav ponavljam sve dok konačno ne dopre do onih koji odbijaju da ga čuju. Jasno je da Republika Srpska krši Daytonski sporazum. Referendum o državnom pravosuđu i ovlastima visokog predstavnika sasvim jasno ne spada u kompetencije i nadležnosti Republike Srpske.

Iako nikad unaprijed ne špekuliram o konkretnim mjerama koje mogu poduzeti u skladu sa svojim mandatom, budite uvjereni da OHR i cjelokupna međunarodna zajednica smatraju ovu situaciju ozbiljnom.

Vijesti.ba: Predlagač referenduma, predsjednik RS Milorad Dodik očito se oglušio na Vaša upozorenja. "Amerikanci, Britanci ili neko drugi mogu tražiti primjenu bonskih ovlaštenja i moju smjenu, ali ne vidim način kako to mogu uraditi. Ja ne poštujem njihovu volju, u pogledu intervencije ja ću poštovati volju naroda", poručuje Dodik. Kako komentarišete ove navode?

Valentin Inzko: Tokom proteklih deset godina imali smo više velikih izjava gospodina Dodika i ostalih, a građani su bili

prepušteni sami sebi da preživljavaju kako znaju i umiju. Maske su pale, građani vide da iza krupnih izjava ne stoji ništa drugo osim prazne retorike kao paravana iza kojeg se prikriva cijela dekada neuspjeha. Gospodin Dodik je više puta najavio, kao i nedavno u Beču, da će me tužiti. Do sada, nisam primio nikakvu obavijest.

Vijesti.ba: Nedoumice su se javile i kod samog održavanja referenduma. Naime, u "Službenom glasniku RS" objavljena je Odluka Ustavnog suda RS u kojoj je navedeno da odlukom o raspisivanju referenduma nije povrijeđen vitalni nacionalni interes Bošnjaka. Na osnovu toga, zaključeno je da će referendum biti održan 15 novembra. No, ministar pravde RS tvrdi da to nije tačno, te da će tek kada bude objavljena odluka NSRS početi da teče rok za održavanje referenduma. Postavlja se pitanje da li je dvojba oko datuma održavanja referenduma nastala slučajno ili se, pak, želi "kupiti" dodatno vrijeme za postizanje određenih ciljeva? Kakvo je Vaše viđenje?

Valentin Inzko: Ne mogu špekulirati. U odluci NSRS o referendumu stoji da stupa na snagu 8 dana nakon objavljivanja. Ona još uvijek nije objavljena. Moja poruka je jasna, stavite referendum na stranu i radite sa iskrenim namjerama zajedno sa međunarodnom zajednicom kako biste zemlju povelili naprijed.

Vijesti.ba: U jednom od Vaših medijskih istupa sugerisali ste da se vlast predvođena Miloradom Dodikom hajkom na državno pravosuđe zapravo pokušava zaštititi od krivičnih progona zbog korupcije. U RS mnogo je afera, a najaktuelnija je "Kilogram zlata", kojom bi se, prema najjavama ministra sigurnosti BiH, moglo pozabaviti Tužilaštvo BiH. Ukoliko se njom budu bavile pravosudne institucije na državnom nivou, očekujete li da će ova afera u konačnici dobiti sudski epilog?

Valentin Inzko: Nije na meni da predviđam tok ili ishod krivičnih predmeta koji su trenutno pred sudom ili mogu pred

njega doći. Šta god tužitelji ili sudovi odluče, to je na njima i to se mora u potpunosti poštovati.

Moje pitanje je: ukoliko oni u RS koji su pokrenuli ovaj referendum zaista žele da poprave pravosuđe, kao što tvrde, zašto onda zahtijevaju da se oslabi mogućnost državnog tužitelja da procesuiraju slučajeve političke korupcije? Moj savjet je jednostavan. Promijenite pristup, iznenadite nas sve, predložite mjere i dodijelite sredstva za jačanje pravosuđa na svim razinama, uključujući i državnu.

Ako ne budu pažljivi, stvorit će dojam da imaju nešto da sakriju, da postoji nešto što žele spriječiti.